

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเนื่องในโอกาสปีเด็กสากล พุทธศักราช 2522 (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ 2524 : ก)

"คงจะไม่เป็นการดีอย่างไรที่ข้าพเจ้าจะพูดว่า เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับ ขววงทุกสิ่งทุกอย่างทอจากผู้ใหญ่รวมทั้งการ รับผิดชอบในการดำรงรักษาความ งามสูงส่งของประชากรในโลก ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้อง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมให้มีความสามารถสร้างสรรค์ ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ปราณีต ให้มี ศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีมนุษยชาติ แจ่มใสในทุกๆ ในผล

หน้าที่นี้เป็นของทุกคนที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ คือ ผู้ที่เกิดก่อนหน้านั้นชีวิตมาก่อนจะต้องสงเคราะห์ อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมา ภายหลังด้วยการถ่ายทอด ความรู้ ความดี และประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวง ให้ด้วยความเมตตาเอ็นดู และด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เขาทราบให้เขาเข้าใจ และสำคัญที่สุดให้เขารู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้องจนเห็นจริงด้วยตนเองได้ใน ความเจริญและความเสื่อม

โดยนัยนี้บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา ที่จะต้องสอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้อง สอนคนรุ่นเล็ก และเมื่อคนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงต้องสอนคนรุ่นหลังๆ ไป ไม่ให้ขาดสาย ความรู้ ความดี ความเจริญองกงามทั้งมวล จึงจะแพร่ไพศาล ไปได้ไม่มีประมาณเป็นพื้นฐานของความวัฒนาผาสุกอันยั่งยืนในโลกสืบไป"

จากกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเห็นได้ว่า เด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไปในอนาคต ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็เล็งเห็นความสำคัญนี้ องค์การสหประชาชาติได้ประกาศในปี พ.ศ. 2522 เป็นปีเด็กสากล ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการเร่งรัดให้สังคม และรัฐบาลได้

ตระหนักถึงความต้องการของเด็ก และระดมสรรพกำลังสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่จะส่งผลประโยชน์ไปถึงเด็กอย่างถาวร ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นโดยให้การพัฒนาเด็กนั้นครอบคลุมการพัฒนาทั้งกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 5)

ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันได้รณรงค์อย่างเร่งด่วนที่จะพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่อยู่ในระยะ 0 - 6 ปี หรือวัยก่อนเข้าเรียนซึ่งเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม และบุคลิกภาพองค์ประกอบทางความเจริญงอกงามของเด็กมีอยู่ 2 ประการคือ (ชด ไกรศิษฐ์ 2518 : 8)

1. พันธุกรรม (Heredity) คือการสืบสายเลือด หลักจิตวิทยาถือว่าพันธุกรรมมีความสำคัญอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก จะมีประมาณ 15 %

2. สิ่งแวดล้อม (Environment) คือ สภาพภายในครอบครัว การเลี้ยงดูเอาใจใส่ของพ่อแม่ การที่เด็กจะดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความสำคัญถึง 85 %

จะเห็นว่า ความแตกต่างทางพันธุกรรมเป็นความแตกต่างในระหว่างบุคคล และเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก ส่วนสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ควบคุมและเสริมสร้างได้ เมื่อเด็กเกิดมาสิ่งแวดล้อมจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเด็กจนตลอดชีวิต

รายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สีปพนนท์ เกกทัต 2518 : 95 - 96) ได้ชี้ให้เห็นสภาพโดยทั่วไปของเด็กไทยในวัยแรกเกิดถึง 5 ขวบว่า เด็กส่วนใหญ่ของประเทศได้ถูกทอดทิ้งให้เติบโตตามยถากรรมต้องเผชิญกับสภาพการขาดอาหาร อันมีผลต่อความเจริญทางกาย และสติปัญญา ขาดโอกาสที่จะได้ฝึกฝนทักษะทางสังคม และการเตรียมตัวเพื่อให้พร้อมในการเรียนระดับประถมศึกษาและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ห้า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ มปป : 313 - 314) ยังได้ชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านโภชนาการ พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนเป็นโรคขาดโปรตีนแคลอรี อันคืบ 3 ร้อยละ 2.2 อันคืบ 2 ร้อยละ 13.1 อันคืบ 1 ร้อยละ 37.7

เป็นโรคโลหิตจาง ร้อยละ 10.3

2. บัญหาคำนวณสุขภาพและสุขภาพจิต เด็กในวัย 0 - 4 ปี มีอัตราการตายถึง ร้อยละ 20 ของการตายทุกกลุ่มอายุ

3. บัญหาคำนวณสติปัญญา และความสามารถพื้นฐาน เด็กในชนบทและแหล่ง เสื่อมโทรมในเมืองใหญ่ มีการพัฒนาด้านสติปัญญา และความสามารถพื้นฐานต่ำกว่า เด็กในเมือง 1 - 3 ปี

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นเนื่องจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ความยากจน ความเชื่อที่สืบทอดกันมา ตลอดจนจารีตประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และ ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และในส่วนของความพยายามที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้มี หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือโดยการจัดสิ่งแวดลอมให้แก่วัยเด็ก เสียใหม่โดยจัดเป็นสถานที่หรือศูนย์เลี้ยงดูเด็กต่าง ๆ เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย สำนัก งานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมสามัญศึกษา กรมการศาสนา กรมการ ปิกหักครุ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลกรุงเทพมหานคร กรมการพัฒนา ชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ กรมอนามัย (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา แห่งชาติ 2522 : 14)

แต่ศูนย์ต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังกระจายการให้บริการได้ไม่ทั่วถึง และส่วนใหญ่ จะมุ่งจุดประสงค์ไปที่การรับภาระในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนแทนครอบครัว ของเด็กมากกว่าการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจ และต้องการจะศึกษาสภาพปัญหาในการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก และความต้องการที่ผู้ปกครองจะได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ในวิธีการต่าง ๆ ทั้งในเขตเทศบาล และในชนบท เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของปัญหา และความต้องการดังกล่าว และจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้มารวบรวมเป็นข้อ เสนอแนะในการให้บริการความรู้สำหรับผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งที่จะไ้ร่วมกันแก้ปัญหาในการพัฒนาเด็กให้บรรลุ เหนือได้บ้าง เพื่อ เด็กไทยจะได้เจริญเติบโตมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุกด้าน เป็นกำลังสำคัญของสังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง
2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในด้านความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการความรู้ของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัญหาของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลไม่แตกต่างกัน
2. ความต้องการความรู้ของผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลเมือง จันทบุรี
2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะตัวแปรที่เป็นเขตที่ตั้งของสถานที่อยู่อาศัยเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ปกครองสนองความต้องการของเด็กทางด้านร่างกายให้มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ให้การศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็ก ตลอดจนอบรมสั่งสอนด้านจริยธรรม เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเด็กของตน
2. เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี
3. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่เลี้ยงดูก่อนวัยเรียน (ในกรณีที่ไม่ได้มีคู่อยู่กับบิดา มารดา)
4. ในเขตเทศบาล หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี
5. นอกเขตเทศบาล หมายถึง พื้นที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัย เอกสาร วารสาร และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูเด็กกอนวัยเรียน

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 การสร้างแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษางานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ในข้อ 1 รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กกอนวัยเรียน จำนวน 5 คน มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา จำนวนบุตร ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายปิด ชนิดเติมคำ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการยอมรับเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า และเหตุผลของปัญหาซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดชนิดเติมคำ มีคำถาม 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ

ก. ความรู้เกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูเด็กที่ผู้ปกครองได้มาจากแหล่งต่าง ๆ จำนวน 6 ข้อ

ข. ความต้องการความรู้ของผู้ปกครอง จำนวน 6 ข้อ

ค. วิธีการให้ความรู้สำหรับผู้ปกครอง จำนวน 6 ข้อ

ให้ข้อ ก, ข. เป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า ข้อ ค. เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและแบบปลายปิดชนิดเติมคำ

2.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในข้อ 2.1 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เพื่อปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 331 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

3.1 ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตเทศบาล จำนวน 205 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3.2 ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนนอกเขตเทศบาล จำนวน 126 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ตัวอย่างประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการจัดส่งไปให้ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่มีบุตรศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ และรวบรวมแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัย

4.2 ผู้ปกครองที่อยู่นอกเขตเทศบาล ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์โดยอ่านแบบสอบถามให้ฟังและให้ผู้ปกครองตอบด้วยวาจา ผู้วิจัยได้บันทึกลงในแบบสอบถามนั้นตามที่ผู้ปกครองให้สัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนตัวของตัวอย่างประชากรมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และความต้องการของผู้ปกครองมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างตัวอย่างประชากรในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลโดยใช้การทดสอบค่าที่

(t - test)

5.3 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นในด้านเหตุผลของปัญหา และรายละเอียดของวิธีการต่าง ๆ ในการให้บริการความรู้ สำหรับผู้ปกครองมาหาค่าร้อยละ

6. อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย และเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้วิจัยและผู้สนใจได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
2. ผู้วิจัยและผู้สนใจได้ทราบความต้องการของผู้ปกครองในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
3. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการด้านสิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ ให้กับเด็ก
4. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กสำหรับผู้ปกครอง

